

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articollii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond.

Crisa constituțională în Austria.

În zilele din urmă s'a vorbit foarte mult, în presă și în întrunirile publice, ținute în cealaltă parte a monarhiei, despre o eventuală *crisă constituțională* ce ar avea să urmeze în mod necesar în Austria, dacă noul reichsrath, care e tocmai în formațiune, va intra în apele celui vechiu: va împedea și el funcționarea regulată a mașinării de stat și se va arăta a fi neaccessibil pentru munca parlamentară.

Evenimentele grave ce s'ar putea deslănțui din ivirea acestei eventualități, nu numai asupra Austriei, ci asupra întregii monarhii, nu pot fi indiferente nici pentru noi; de aceea vom căuta să urmărim cu atențiune dezvoltarea lucrurilor în Austria, schițând de astădată pe scurt starea lor actuală.

O crasă constituțională, nu acută ci latentă, există de mult în Austria, de pe vremea ministerului *Badeni*. Pentru că crasă constituțională e aceea, când în partea cealaltă a monarhiei de ani de zile nimic nu poate fi votat pe cale constituțională, prin parlamentul compus din reprezentanții popoarelor, ci în locul parlamentului funcționează un *paragraf*, pe care bărbații de stat din trecut ai Austriei au fost destul de prevăzători să-l treacă în constituția țării. Și tocmai pentru a fi delăturată această crasă s'a recurs la ultimul remediu: s'a dizolvat parlamentul austriac și au fost ordonate alegeri noi.

Peste câteva zile se termină alegerile acestea, ear' pe la finea lunii lui Ianuarie parlamentul austriac va fi convocat pentru a-și începe activitatea.

Va fi sau nu va fi capabil de muncă acest nou parlament al Austriei? Asta e prima întrebare ce ni-se impune. Se zice că *da* și se zice că *nu*. Cei mai numeroși sunt cei de părerea din urmă, basată pe împrejurarea, că din alegerile nou elementele *slave*, elementele *naționaliste* vor eși mai tari, și astfel întărite intrând în noul parlament austriac, vor fi și mai gălăgioase. Cât pentru programul și aspirațiunile *Slavilor* din Austria, știm cari sunt: *federalizarea* Austriei pe base naționale și cu delimitare națională, și decentralizarea puterii de stat prin lărgirea cercului de activitate al dietei provinciale.

În fața acestor elemente vor sta însă și acum elementele, asemenea destul de tari, *germane*, cu programul lor tocmai opus, de centralizare de putere și de redobândirea *eghemoniei* pierdute.

Interesele cari au stat în trecut și vor sta și în noul parlament austriac față în față, sunt deci atât de contrare, și de o importanță atât de mare, vitală chiar pentru cei ce le reprezintă, încât apărarea lor și ducerea lor la îsbandă nici încercată nu poate fi pe cale liniștită parlamentară de cătră nici una din părțile litigante, pentru că nici una din ele nu vrea să iase bătută din luptă.

De asupra acestor interese stă acum guvernul austriac, cu programul și misi-

unea de a afla un modus vivendi pentru a-i liniști și împăca pe toți. În trecut, cu vechiul parlament, nu i-a succedut lucrul acesta. Ii va succeda acum, cu noul parlament? Asta e a doua întrebare care ni-se impune.

Respuns pozitiv, firește, nu poate să dea nimeni, pentru că nimeni nu poate străbate în secretele viitoriului. Se fac însă combinațiuni și pe baza rezultatelor scese din ele se afirmă, că guvernul austriac nu va fi nici de astădată mai norocos ca în trecut. Parlamentul nou austriac va denega tot așa funcționarea ca și cel vechiu. Și atunci? Se zice că în cazul acesta guvernul nu va mai face experimente, ci va recurge la un mod de sanare radical, va propune M. Sale *suspendarea constituției*.

Astfel au străbătut în publicitate știrile despre o eventuală *lovitură de stat* ce ar fi să urmeze în curând în Austria, eveniment, care ar atinge foarte de aproape și patria noastră. De se vor desvolta astfel, sau altcum lucrurile, rămâne, firește, în grija viitoriului. Se sperăm însă, că M. Sa, Monarhul, care a dat atâtea probe de înțelepciune în conducerea destinelor popoarelor sale credincioase, va afla și de data acesta calea cea adevărată pentru a se scote la mal naia înămolită a conducerii de stat în cealaltă parte a monarhiei.

Când se fac alegerile? „*Buda-pesti Hirlop*”, fôie ce stă cam aproape de guvernul magiar, ne spune în numărul de Duminecă, că probabil pe la finea lui Aprilie sau pe la începutul lui Maiu se va face închiderea actualii sesiuni parlamentare și se vor ordona nouele alegeri pentru dieta magiară. Tot fôia numită ne spune, că prin Ardeal unii politicieni de ai naționalităților (adecă români), fără a mai cere avizul celor condamnați în procesul memorandumului (vrea să zică: comitetul național) vor face *încercarea să pună mâna pe câte un mandat*. Noi n'avem nici o știre despre mișcări politice, făcute în direcțiunea aceasta.

Paragraful 14 în Austria. „*Wiener Zeitung*” publică în numărul de azi șese zeitate împărătești, referitoare la: provisoratul bugetar pe prima jumătate a anului 1901; prolongirea vigôrei legii despre scutirea de contribuție și competențe cu privire la Trische și Muglia; aceeași cu privire la scutirea de contribuție a corăbiilor comerciale; dotarea fondului de investițiuni pe 1901; și subvenționarea de la stat pe 1901 a societății de navigațiune pe Dunăre.

În preajma alegerilor dietale. Ministrul de justiție a dat zilele acestea următoarea ordinațiune:

Din prilejul apropierii timpului alegerilor dietale mă simt îndemnat a face atenți pe judecători, procurori de stat și amployați de judecătoria la cerculariul dto 22 Maiu 1884 Nr. 1481 I. M. E. în înțelesul căruia fie care poate să useze de dreptul său electoral conform convingerii; de altă parte însă ar fi incompatibil cu poziția lor oficială și lovește în dispozițiunile legii, special în §. 11 al art. IV. din 1869, respective în §. 39 al art. XVII. din 1891, dacă ori ar corteși în interesul fie pentru opinia lor politică, fie pentru candidatul lor, ori dacă în acest scop ar ținea discursuri în localuri și adunări publice.

Deosebi se va espune la gravă răspundere judele, procurorul reg. ori amployatul judecătoresc, care usând de poziția lui oficială ar pune în prospect partizanilor sei sau celor cari ar voi să trecă pe partea sa ori-ce favor dependent de poziția sa oficială. De altcum sper, că în această privință nici nu se vor ivi casuri, cari să-mi impună a recurge la represalii, — termină ministrul. Bine ar fi să fie așa cum speră dl Plósz.

„Ți-i mamă: gușată!”

Un domn corespondent al „Unirei” subsemnat cu litera Z., se vede, că nu s'a desmetecit încă din beția spirituală a „iubileului”, căci altcum n'ar scrie măgării, de cari scrie în numărul 51 al acestei foi scriind despre concubinate.

Și ce scrie?

Nici mai mult nici mai puțin, decât, că: concubinatele, noi Români avem să le mulțămim — Țarigradului, adecă „nefericitei schisme a lui Fotie și Michail Cerulariul”.

Grozav argument! Necunoscut până acum.

Și poate nici dl Z. nu-l descoperea, de cumva nu era iluminat de spiritul iubileului.

Deci, trebuie să stăm „cu frică și cu cutremur” înaintea lui, și să „nu” ridem, după cum se teme domnia lui, că vom ride stând înaintea unei așa mari descoperiri ca cea a domniei sale arătată aci.

Nu-l vom ride, nu să témă, ci îl vom *compătimi*. Și-l vom compătimi din cauza întunerecului, în care orbichiază, cu tótă marea lui știință, cu carea atât de mult paradază. Ne temem, că și capul îi e tot atâț de gol, ca și cilindrul cei-l acoperat.

Se vede, că Domnia Sa în tótă viața Dsale n'a cetit o singură istorie ori dogmatică ortodoxă, ca să afle: care biserică: occidentală ori orientală, a produs chisma în biserică lui Christos, și care este eretică și schismatică.

Tot așa se vede, că n'a cetit nici vre-o lucrare de disciplină bisericescă, menită pentru bărbați crescuți, și nu pentru băiați de școlă, ca să vadă originea și cauzele concubinatalui la diferitele popore aparținătoare ambelor biserici, ortodoxe și papistașe.

Noi nu vom fi atât de preocupați, ca să imputăm vre-unei biserici concubinatele, când știut este, că atât biserică ortodoxă, cât și cea papistașe au lucrat atât de mult pentru stirpirea lor.

Totuși, dacă e vorbă, ca acest rău să se impute vre-unei biserici, atunci se poate imputa amândurora, și anume: bisericii ortodoxe, că n'a executat cu destulă energie canonele date pentru stirpirea lui; iar bisericii papistașe, că a forțat celibatul și a îngreunat atât de mult desfacerea căsătoriei.

Biserică ortodoxă însă în mare parte e scusabilă, căci fiind lăpătată mai cu sémă printre poporele orientale supuse atât de mult instinctului sexual degenerat și fiind până în timpul mai nou subjugată de popore păgâne poligame, cu tótă bunăvoința ei, nu și-a putut nici executa acele canone cum ar fi dorit.

Biserică papistașă însă nu poate fi scusată, sub nici un pretext, ci numai învinovățită, căci a sforțat atât de mult celibatul și a îngreunat atât de mult desfacerea căsătoriei, prin ce cu tótă opintirea ei, s'a ajuns tocmai contrariul dela ceea ce a dorit, adecă i-s'au înmulțit concubinatele, influințând prin aceasta în direcție rea și asupra credincioșilor bisericii ortodoxe.

Biserică noastră în tot anul publică și o statistică oficioasă a concubinatalor. Pentru ce nu face acesta și biserică unită, ca să vedem proporția? Viața de tôte zilele ne arată cel puțin egali în privința acestui rău, dacă nu în minoritate față de uniți.

Dar' apoi găzdoile din casele celibilor celor mulți papistași și uniți, unde sunt? Ore nu acestea contribuie mai mult la sporirea concubinatalor la poporul român și la alte popore, unde a peste două biserici sunt lăpăte! „Dacă popa își ține găzdoie, de ce să nu-mi țin și eu”, Țice poporul.

Eh! ți-i mamă: gușată!

Dar' apoi tot în acel număr al „Unirei” vine un alt corespondent, preotul I. și constată, că în comuna lui natală până la ivirea legilor politice bisericesci numai un singur cas de concubinat cunoștea, iar după ivirea acelor „concubinatele se înmulțesc ca ciupercile după plôie”.

Acum, care are dreptate? Eu zic, că acest din urmă, mai luând în considerare și alte motive, ce le aduce.

Ba dl Z. mai dă în beția sa o palmă bună și bisericii sale, când zice, că biserică unită dela începutul ei a tot luptat pentru civilizarea și moralizarea poporului seu și tot nu i-a succes a-l civiliza și moraliza.

Atunci, ce rost are „unirea”?

Are de a produce vrajbă în poporul român spre bucuria dușmanilor lui.

La celelalte furibundări nu mai reflectăm.

Si tacuisses...

Revistă esternă

Alianța balcanică. În *Belgrad* a început să apară un ziar nou, intitulat „*Bra-tinstvo*” (Înrățirea), al cărui scop e să creeze o alianță între Sârbia, Turcia, Bulgaria și Muntenegru *contra Austro-Ungariei*.

Se zice, că noul ziaru e subvenționat de ministerul de esterne al Sârbiei și inspirat de secția propagandei naționale a ministeriului.

Răsboiul Burilor. Grație serviciului telegrafic englez, armata lui *Kitshener* prigonese necontent pe bieții Buri, îi bate și îi strimțorază, și ei totuși pătrund tot mai afund în interiorul coloniei Cap. O telegramă din Capstadt dto. 29 Decembrie spune, că s'a vëndut o ceată de Buri chiar și în jur de *Ladygrey*. Ear' o altă telegramă dto 31 Decembrie spune că Buriu iau cucerit un post în Helveția cu care ocaziune 58 Englezi au căzut, ear' 200 au fost făcuți prizoneri.

Împăratul Chinei. Se svonesce, că împăratăsa văduvă a numit împărat pe *Thunghan* și împreună cu curtea l'a dus la *Singantu*. Acesta e cauza, că împăratului de până acum *Kvansu*, împăratăsa i-a permis să mērgă la *Peking*. Noul împărat e abia de 15 ani.

Alianța triplă și Italia. Reflectând cătorva ziare italiene, cari zilele trecute spun, că alianța triplă nu se mai poate susține, și că Italia și Austro-Ungaria vor trebui să se asocieze la alianța ruso-franceză, — „Popolo Romano” scrie în numărul de Sâmbătă, că alianța triplă servește esecient scopurile pentru cari a fost creată și că Italia va rămâne credincioasă acestei alianțe, va susține însă și bunele relațiuni cu Franța.

Apel și Invitare

pentru întrunirea pedagogilor absoluzi din anul 1895/96.

Iubiți colegi!

Ținând cont de înțelesul avut la despărțirea noastră în primăvară anul 1896 ca la 5 ani să ne vedem spre a reflecta asupra acelor enigme pe cari atunci fără praxă nu le-am putut descifra, apoi iubirea colegială ce ne caracteriza, ne face să luăm inițiativa pentru o întâlnire, unde povestindu-ne reciproc necazurile ne vom mângâia, căci știut este cumcă: „bucuria împărtășită se potențază, iar necasul și durerea se ușoréză”

La corespondențele adresate spre acest scop cu mici excepțiuni ziua de 1 Ianuarie 1901 st. v. s'a aflat mai potrivită și adecă la 8 ore în o sală a seminarului archidieceșan unde vom face programa pe timpul, cât vom petrece în Sibiu.

Apelăm la iubirea și cuvântul vostru, că nu ne înșelăm în așteptarea noastră de a ne revede la începutul secolului adecă la 1 Ianuarie 1901.

La revedere cu bine! *Romșel* la 25 Decembrie 1900 v. Adam Basarab, Simion Nosa, Andreiu Chirali, Ioan Codeu, Toma Măhăra, Avram Dubleșiu, Ioan Pavel, Ioan Bărbat, Ioan Paicu, George Albu.

NOUTĂȚI

Răscumpărarea felicitărilor. La cassa Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român au mai încurs contribuiri pentru fondul *Căsei naționale* în scopul răscumpărării felicitărilor de *Anul nou* dela P. T. D.: Eugenia Vecerde și Dr. Nicolau Vecerde (Sibiu) 20 cor.; Basiliu Pop de Harșianu, adv. (Sibiu) 5 cor.; Dr. Demetriu Ciuta, adv. (Bistrița) 5 cor.; Dr. Dionisiu Login, cand. de adv. (Bistrița) 4 cor. In total au încurs până acum 76 cor.

Pentru masa studenților. Pe lista aflătoare la redacția noastră dl *Pantaleon Lucuța*, căpitan în pensie și cassariu al consistoriului archidieceșan, s'a înscris membru pe viață la „Reuniunea masa studenților de la gimnasiul român gr.-or. din Brad”.

Seclul XX. Azi noapte magistratul Vienei a serbat începerea noului seculu prin misă festivă celebrată în biserica Sânt-Stefan,

la care a pontificat arhiepiscopul primat. Punct la 12 ore membrii magistratului au plecat de la primărie, în corpore, sub conducerea primariului *Dr. Luger*, la biserica la serviciul divin.

Concertul „Reuniunii Române de muzică din Sibiu” se va da, precum am anunțat deja, *Mercuri* în 2 Ianuarie 1901 st. n., în sala dela „*Musikverein*” sub conducerea dirigentului *Hermann Kirchner*, pe lângă următorul program: 1. Două cântări vechi bisericesti, pentru cor mixt: (a capella) a) *Adoramus* de G. A. Perti. b) *Tenebrae* de David Perez. 2. Când înflor trandafirii 'n codru, baladă pentru cor mixt și solo de sopran cu acompaniament de pian de *Hermann Kirchner*. 3. *Aria Chimene* din opera „*Le Cid*” de I. Massenet (solo de sopran) 4) Două cântece pentru cor mixt (a capella) de G. Dima: a) *Fântână cu trei izvóre*. b) *Două inimi nu 'mi dau pace*. 5) *Trei cântece* pentru cor de dame (a capella) de I. Brahms: a) *Cântec de amor*. b) *Mirele*. c) *Barcarola*. 6) Două cântece pentru solo de bariton cu acompaniament de pian. a) *Craiuielelor*, baladă de C. Loewe. b) *Ciobanul*, cântec popular românesc de G. Dima. 7) *Vięta țiganilor* cor mixt, cu acompaniament de pian de R. Schumann. Inceputul la 7 ore s'era. Biletele se dau în ziua concertului dela 11—12 ore la „*Musikverein*”. Prenotări la locuri din cele dintâi două șiruri se pot face, pe lângă o taxă de prenotare de 40 bani, la librăria archidieceșană. (Strada Măcelarilor 41).

Protopresbiteri pensionați. În ședința plenară de Joi consistoriul din Arad a hotărât pensionarea protopresbiterului *Ioan Groza* din *Hălmagiu*, care din cauza bătrânețelor și-a cerut însuși pensionarea. În aceeași ședință consistoriul luând act de abțicerea protopresbiterului *Moise Bocșan* din Arad i-a acordat și acestuia pensie cerută.

Petrecere în Brad. Tinerimea studioasă din Zarand și jur învitată la producțiunea declamatorică-musicală ce o va aranja cu concursul unui grup de pedagogi din Sibiu la 1 Ian. 1901. (ziua de sf. Vasile) în sala otelului „Central” din Brad, cu următorul program: „*Marș cântăreților*”, de Porumbescu. „*Seara*” de Abt. „*Sai Române*”, de Cernea. „*Cântecul marinarilor*”, de Flondor. „*Despot-Vodă*”, dialog, act. II. de „*Inzadar alerg pământul*”, de G. Dima. „*Nu-i dreptate*”, de G. Dima. „*Făgăduia*” de T. Popovici. „*Herșen Reșcigul*”, predat de I. Bărna. „*Imnul unirii*”, de T. Popovici. „*Prin muncă la fericire*”, discurs occasional. Inceputul la 8 $\frac{1}{2}$ ore s'era. Prețul de intrare: Loc 1. 2 cor., loc II. 1 cor. 60 fil., Parterre 1 corónă. *Venitul e destinat pentru fondul „Masa studenților dela gimnasiul român gr. or. din Brad*, Bilete de intrare la „Central” 10—12 a. m., dela 3—5 și s'era la cassa. Oferte marinimose a se adresa lui *Vasile Boneu profesor* în Brad. După serată urmăză dans.

Listele alegătorilor. Comitetul central al comitatului Sibiu face cunoscut, că lista alegătorilor dietați pe anul 1901 din cercul electoral al *Sas-Sebeșului* se află espusă în cancelaria notariului public *Ioan Drăgan* în Sas-Sebeș. Lista alegătorilor din cercurile electorale *Cristian*, *Cisnădie* și *No-crich* în Sas-Sebeș în cancelaria notariului public *Zăgoni Gábor* în Sibiu.

Pentru Sebeș, comunele mari și pentru notariate câte un estras se află depus la pri-

măriile, resp. cancelăriile notariale ale respectivelor comune. De pe aceste se pôte lua copie fără nici o taxă, ear' pentru estrasele ori copile de pe listele ce le are în păstrare notariul public sunt a se solvi taxele legale.

† **Stefan Millea.** Subsemnații cu inima frântă de durere anunță nămurilor, amicilor și cunoscuților, că iubitul și neuitatul lor soțiu, tată, socru și moșiu, *Stefan Millea*, notar pens. membru pe viață al „Asociațiunii transilv.”, epitrop bisericesc etc., după scurte suferințe, împărțit cu sf. taine s'a mutat la cele vecinice Luni, în 18/31 Decemvrie a. c. la 4 ore a. m., în etate de 71 ani. Rămășitele pământesti ale scumpului defunct se vor depune spre vecinică odihnă *Mercuri*, în 20 Decemvrie v., la 1 oră p. m. în cimitirul din comună. *Tilișca*, în 18/31 Decemvrie 1900 *Agafia Millea* n. Domsia, ca soție, *Aurel*, *Valeriu*, *Maria* cās. *Bărsan*, *Anica* cās. *Bratu*, *Cornelia* cās. *Ciuruga*, *Stefan* și *Romul*, ca fii; *Lucreția* *Millea* n. *Horșia*, *Ioan Bărsan*, *Ioan Bratu*, *Elie Ciuruga*, noră și gineri; *Aurel*, *Traian*, *Lucreția*, *Silviu*, *Letiția*, și *Minerva Millea*, *Petru Hanciu*, și *Mircea Bărsan*, *Cornelia*, *Maria*, *Victoria*, și *Romul Bratu*, *Liviu Ciuruga*, ca nepoți.

Balenă uriașă. Întră insulele *Spitzberge* și *Ursul* pescari de balene au prins nu de mult o balenă a cărei lungime era de 21 metri, ear' greutatea de 75.000 chilograme. S'au aflat în stomacul ei 15.000 de pesci pe cari îi îndopase înainte de prindere. Colosul de pește a fost transportat la *Hamburg* spre a fi preparat pe s'ema museului.

A 29-a adunare generală a Reuniunii sodalilor rom. din Cluj, se va ține în 8 Ianuarie 1901 st. n. în sala: „*Ujvilág*”; inceputul precis la 7 ore s'era, la carea prin acosta atât membrii cât și on. public se invită a participa *Programu*:

a) Cuvânt de deschidere, rostit de președintele.

b) Citirea raportului despre activitatea comitetului în a. 1900, prin secretar.

c) Emiterea a două comisiuni, pentru esaminarea raportului și a rațiocinilor, statorirea preliminarului pre a. următor — pentru înscrierea membrilor noi și încasarea taxelor.

d) Eventuale propuneri.

e) Alegerea noului comitet.

Cu aceasta ocaziune, chorul mixt al reuniunii, la orele 8 (cu finea adunării) va da un „*Concert*” cu următorul program: 1. „*O ce veste minunată*”, cor mixt, de G. Dima. 2. „*Briul popilor*” mezzo-sopran solo cu acompaniament de cor mixt, de G. Musicescu. 3. „*Monolog*” de „*„*”, predat de *Gerassim Baciu*, corist. 4. *Bagă domne luna în nor*” sextet de T. Popoviciu. 5. „*Declamație comică*” predată de coristul V. Rus. 6. *Sună buciurul d'alarmă*” cor mixt de I. R. Simionescu. 7. „*Lugojana*” sextet de I. Vidu.

— După concert urmăză dans. — Ofertele marinimose se primesc și sunt a se adresa la cassariul reuniunii *A. Cășian* — *Hosszu-uteza* 18.

Taxa de intrare la concert: după plac.

Darul lui Dumnezeu. Șese fete și patru băieți! Acum îți cred, amice, că apropierea sărbătorilor îți face mari griji și gânduri! ce să le cumperi de sărbători, ca să nu arunci banii pe jucării netrebnice și totuși să le faci bucurie. Mai înțeleg lucrul e să mergi la librăria archidieceșană (Sibiu, str. Măcelarilor Nr. 45) sau în ori ce zarafie ori tutungerie și cumpără-le câte un los a 40 fileri și li-ai dat șansele de a câștiga cu el 10.000 cor.

ori alte câștiguri dintră cele de 1000 corone, și pe lângă acesta ai făcut și o faptă filantropică, fiind aceste losuri în profitul studenților s'eraci.

PARTEA LITERARĂ.

Dr. Ilarion Pușcariu.

Metropolia Românilor ortodoxi din Ungaria și Transilvania. Studiu istoric. Sibiu, 1900, pag. 178+426 4°

Dare de seamă.

De o prea îndemnată pro-ductivitate literară la noi nu avem motiv să ne plângem. Și dacă peste tot pe terenul literar producem puțin, apoi cu deosebire pe cel bisericesc rar, foarte rar avem plăcerea de a gusta câte o lucrare de valoare.

E deci firesc, că atunci când ni se oferă ocazia de a vedea câte o operă bună, să ne bucurăm îndeosebi și să atragem și atențiunea altora asupra ei, ca să participe și ei la bucuria noastră.

O adevărată plăcere ne procură opera anunțată a eruditului vicar archiepiscopesc din Sibiu, operă care ocupă un loc de onoare alături cu publicațiunile Preasfinției Sale episcopului *Nicolae Popea* (*Vechia Metropolie, Arhiepiscopul și Metropolitul Andreiu baron de Șaguna și Memorialul Arhiepiscopului și Metropolitului Andreiu Baron de Șaguna*), pe cari le întregesc.

După-ce face o scurtă privire asupra vieții eclesiastice a Românilor ardeleni de sub regii Ungariei, apoi de sub principii calvini, cu *reformățiunea* și în urmă de sub casa de *Habsburg* cu *unirea*, ne descrie situația tristă, în care se găseau Români cei rămași statornici în legea lor, situație, în care ei erau o adevărată turmă fără de păstor. Pôte cea mai bogată în suferințe epocă din istoria neamului nostru este această epocă nefastă, care coincide cu epoca *Fanarioșilor*. Și nu ușor ni-ar fi să ne pronunțăm asupra întrebării: Care nenorocire a fost mai mare pentru Români, cea din Ardeal cu *unirea*, ori cea din România cu *Fanarioșii*?

Ori-cum însă, dacă este adevărat, că prin foc se curăță aurul, apoi nu este mai puțin adevărat, că vitalitatea unui popor se arată în focul vremilor grele, pline de nenorociri. Și o epocă mai plină de tot felul de nenorociri, ca cea dela 1700 până la Șaguna, n'a existat pentru Români ortodoxi din Transilvania.

Acastă epocă de durere este în același timp, tocmai prin suportarea cu vitejie a nenorocirilor, o epocă de mărire a neamului, un titlu de nobleță: este un brevet de vrednicie și de nețermurită vitalitate, pe care nici amăgirile, nici bajocurile, nici împilările, nici schinjurile și nici mórtea chiar, n'a putut-o încovoia ori învinia.

Cum s'eră nu primio, ca încredere în vitalitatea neperitoare a neamului nostru și în acelaș timp cu admirațiune

FOIȘORĂ

Feriți-vă de hoți!

Acestea sunt cuvintele cu cari unul dintre colaborarii jurnalului „*Székely Udvarehely*” își începe articolul său din 8 Decembrie Nr. jurnalului 49. Arată apoi cum în timpul din urmă acest ținut a fost cutreerat de vr'o 3 pungași, despre cari domniile din acest ținut susțin că ar fi fost jidani, dar' cari după accentuarea vorbelor s'au părut a fi curați magiari.

Abstragem dela aceea, că au fost — echt — patrioți, ori c'au fost de cei de cinci pițule, cari îndată ce „au trecut din Galiția și-au luat jos perciunii și au strigat în gura mare: „*En jos magyar vagyok*”, și se ne întorcem la felul cum au știut acești „*hazafias-i*” a trage pe sfóră pe drăguții de compatrioți ai lor, pe Sécui.

Se presintă în comuna *Uj-Székely* în comitatul *Odorheiului*, pretura *Cristurul-sécuesc*, la primăria comunală și se recomandă ca trimisul Institutului agronom de credință ungar din *Budapesta*, venit spre scopul, ca să ajute pe dragii de s'ecui, oferindu-le sumele de cari acestia au lipsă, pe lângă cele

mai mici procente cari se pot în întregă țara, și adecă de 4 la sută.

Un mai mare bine nu putea face statul pentru drăguții de s'ecui, decât că s'a cugetat să le îmbunătățască sórtea aici întră Români, în ceea ce privește starea materială, nu cumva să le succedă Românilor să facă cu timpul din toți Sécuii — Români. Ii îndemnă apoi să nu refuze a primi unul fiecarea sume de la această bancă, înființată de ómeni inspirați de Dumnezeu anume, ca să vină dragilor de s'ecui în ajutoriu.

Ii îndemnă să ridice chiar și sumele ce dătoresc la alte bănci și acolo să se plătescă, pentru a se ușura odată de interesele cele mari, ear' de altă parte pentru a sprijini pe aceia cari grijesc sus la *Budapesta* de sórtea lor.

Ii asigură, că va conlucra în „*direcțiunea băncii*”, ca să plătescă din capital numai după timpul de 10 ani, și că până atunci au să grijască numai de interese.

Un mai mare bine nu putea să trimită dór' nici chiar Dumnezeu din ceriu întră s'ecuii din acest ținut, după părerea lor. Toți șel ascultau ca gurile căscate și ziceau: „*Un astfeiu de om ni-ar fi trebuit nouă de mult*”. Chiar Domnii de pământ, de cari sunt aprópe în toate comunele prin cari au propagat bi-

nevoitorii neamului aceste idei, au alergat la cancelaria, s'au prezentat „*Măriei Sale*” ba „*Măria Sa*” c'am strēmă din nas și făcea pe Domnul de pământ atent, că d'ensul nu-i numai trimis, ei e unul dintră membrii acelei mântuitoare bance și chiar membru din Direcțiune, și ca atare are pretensiunea — veđi *Dómne* — de titulă și mai și! I-s'au și dat titule, ca *Ilustritatea Vóstră!* *Măria Vóstră!* ba puțin de nu i-s'a zis chiar *Escelență!*

Veđend „*Măria Sa*”?! că o să facă t'erg bun, — ei uitam să spun, că „*Măria Sa*” nu avea absolut nici o pretensiune, pentru-că a venit să facă acest bine drăguțului de popor s'écuesc, ei tot ce pretindea era de fie-care protocol funduar ce-l are omul și pe a căruia basă voeșce să scótă parale, să-i aducă „*Măriei Sale*” numai 2 fl. sau în bani ungueresci 4 coróne, competența ce se pretinde din partea oficiului cărții funduare, pentru-că d'astrasul fie-căruia în copie, și lui îi va plăti Dumnezeu pentru osteneala lui. Ii asigură, că va conlucra apoi în „*Direcțiune*” după-ce se va întórce, ca sumele creditate de alte bance să li-se trimită acelor direct de direcțiunea băncii, ca bieții ómeni, cari nu prea știu umbla pe la bănci și cari nu prea știu socoti, să nu fie înșelați de respectivele bance.

Veđend „*Măria Sa*” că i succede planul de minune, se duce din comuna *Uj-Székely* în *Cristurul-sécuesc*, aici se prezintă conducătorului cărților funduare, — foarte scurtului de minte, — adecă ungar — *Lakatos János*, și după ce-i promite acestuia o remunerațiune grasă, îl rógă să-și angageze încă 2—3, ori și mai mulți scriitori, și cu grabă posibilă să-i estradee copie de pe protocoalele funduare ale acelor ómeni pe cari îi va trimite „*Măria Sa*” însemnați, că primesc parole.

Unde au veđut apoi s'ecuii nostri, cei cu minte, cum împarte „*Măria Sa*” la bani, au cerut pentru câte 4—5 jugere de pământ hipocate deja pe la alte bănci, câte 8—9 sute, ba chiar și câte o mie, la ceea ce „*Măria Sa*” le răspunde foarte blând și precugetat: „*dragul meu*”, atăta nu-ți pot promite să-ți dăm, dar' 7, mult 8 sute primesci”, și s'ecuiul cu minte își zicea în sine, moșia mea nu-i cheitoare vrednică atăta, și hotărft răspundea „*Măriei Sale*”, d'apoi bine va fi și atăta, dacă nu se pôte mai mult. Ii numera deci de atâtea-ori câte 4 coróne de câte-ori avea câte un protocol funduar, și se depărta în degete, nu cumva să supere urechile „*Măriei Sale*”, care are să-l mântue de toate necazurile.

(Va urma)

la acei mari străbuni, cari pe lângă nenorocirile politice, cari îi copleșeau, lipsiți de arhierii și de preoți, anume cu scopul să se arate și pe acei și a primi „unirea”, ei nu ariareori se vedeau nevoiți a-și fura formal preoții, fie din Muntenia (cei din partea sudică a Ardealului), fie din Moldova și mai ales din Bucovina (cei din partea răsăritenă a țerei lor); cari n'au știut să se plece nici înaintea forței statului, care pe alocurea cu tunurile li-a luat bisericile și le-a dat „unilor”; cari au preferat să fie bătuți, sate înțregi, cu câte 50 de bețe fie-care om, decât să se găsească unul singur într' dânsii, care să primescă unirea și cu unirea-biserica obștei și averea ei; ¹⁾ cari văzându-și preoții batjocoriți, întemnițați, tunși, rași și pe cap ²⁾ pentru născocite vine, țineau morțișii la acești preoți și-i ocoteau pe primejdia vieții lor. Epoca acesta, în care s'au petrecut de aceste fapte și suferințe fără păreche ale marilor nostri străbuni, este epoca de fer a neamului, dar' în același timp cea mai frumoasă pagină de istorie, educativă pentru tinerime. Ea, descrișă cu căldură, ar fi merită să deștepte și să întărească în tinerime, ba în întregul popor cărturar, atâtea sentimente nobile. ³⁾

De aceea eu, în particular, cred că era de dorit, ca sirguinciosul autor să descrie

¹⁾ În satul, în care s'a născut scriitorul acestor rânduri, oamenii au fost bătuți până la unul cu câte 50 de bețe, ca dora-dora se va afla vre-unul, care să treacă la „unire”. Cu adevărat s'a găsit unul, care sub durata execuției, ne mai putând suporta loviturile, a declarat, că „se face unit”. Peste noapte însă el a murit, de ce morțe, nu se știe, numele lui a rămas de pomină: Groza Pavel, bunicul Păvăleștilor de astăzi. Unirea, se înțelege, n'a putut prinde rădăcini în sat.

²⁾ Tuns și ras și pe cap a fost străbunul subsemnatului. S'a numit *Popa Melinte*, poreclit „*Tuncu*”. A fost mai mult ținut în temniță decât în libertate, pentru-că cu succes se împotriva unirii.

³⁾ Eată cum, în măiestre trăsături generale dl *Dr. D. P. Barcianu* (Cuvânt, rostit la actul festiv, ținut la 15 Iunie 1898 în Sibiu, din incidentul aniversării a 25-a dela morțea arhiepiscopului și metropolitului Andreiu Baron de Șaguna, Sibiu 1898, pag. 67) ne zugrăvesc situația din epoca, de care ne ocupăm: „după unire ne-am pierdut, pe mai bine de o jumătate de veac ocărmuirea bisericăscă, și, cu desăvârșire desorganizați, ca o turmă fără păstor, pradă am ajuns tuturor, așa încât, și atunci, când prin jumătatea a doua a veacului trecut, în urma unor îndulcirii a raporturilor, earăși căpetenie bisericăscă ni-s'a dat, aceea din neam străin a fost luată și impusă nouă, nu atât pentru a ne ridica, ci tot spre a ne ține sub tutoratul unei ierarhii străine după neam și după așezări. *Robia Egiptului ni-s'a schimbat cu robia Vavilonului*

Un Metropolit desbrăcat și bătut în piața publică, o biserică ajunsă parte sub ocărmuirea unei ierarhii din neam străin, parte rămasă fără nici o ocărmuire, pradă tuturor prigonirilor venite de la străini și dela proprii frați dulci; un popor desmoștenit, chinuit de veacuri, desbinat el într' sine prin credință și dușmănuindu-se mai rău de cum l-au dușmănit vrășmașii lui de morțe: pôte-se o privelște mai tristă, mai sgudutore, mai des-nădejdită?

În o astfel de stare de lucruri, Dămine, cât amar n'a trebuit să se grămădescă în inima bietului Român, cât dor după libertatea de care alții s'au bucurat de veacuri cu atâta îmbelșugare, n'a trebuit să-i sbuciume inima, câtă sete după a vie a culturii adevărate, care pe alții i-a scos la liman, n'a trebuit să-l muncescă?

În acest colorit m'ar fi plăcut să găsesc în cartea de față zugrăvit tabloul epocii de grele înercări dela unire până la Șaguna, dar' mai estins detaliat și documentat.

Ce am reprodus aici, am reprodus și ca să am prilej a exprima în public un regret și o rugăminte la adresa amicului meu *Dr. D. P. Barcianu*. *Regret*, că d-sa și-a publicat clasicul discurs în o broșură așa luxos ajustată, în un format așa mare, greu de manut și deci impropriu pentru popor, o rugăminte să intervină la locul competent, ca discursul d-sale să se publice în format 16 e și în zeci de mii de esemplare, să se distribuie poporului. Cheltuielile, ce eventual le-ar avea tipografia și librăria lui Șaguna cu imprimarea și cu distribuirea discursului, care în amintirea lui Șaguna s'a ținut, și despre Șaguna și faptele lui glăsuște, s'ar răplăti însutit și înalte.

mai pe larg și în colorii cât mai vii, dar' fidel și documentat, nenorocirile Românilor ortodoci ardeleni din această epocă. Pentru încălzirea inimilor nici-când nu facem prea mult!

Partea de căpetenie a operei este însă descrierea pe larg, une-ori avântată, a luptelor intrepidului mare arhieru Andreiu Baron de Șaguna pentru reînființarea metropoliei — paladiul unității naționale — Românilor ortodoci din Transilvania și Ungaria și pentru eliberarea Românilor bănățeni de sub ierarhia sârbească.

Cu deplină alocurea ni-se descriu aceste lupte purtate cu uimitoare energie de marele Arhieru: 2. în general a) cu ierarhia sârbească, b) cu guvernul și cu naționalitățile din patrie, c) cu biserică papistă și cu aliații ei, frații „uniți”; d) episcopul lor, ori dora mai exact: cu episcopul *Hacmann*; 2. în special, susținut a) de Români ortodoci din Ungaria și din Bănat, b) de Români ortodoci din Transilvania.

Șesespzece ani se țin lanț aceste lupte încordate, lupte în cari marele Andreiu nu obosese un moment, lupte ale căror succese momentan pe el nu-l amăgesc, ca să se prea încredă în statornicia bunăvoinței celor mari și lupta să o lase mai domol, ear' insuccesele nu-l descurajează, ci: totdeauna deștepte, totdeauna cu arma în mână, pândind ocaziune binevenită pentru a începe lupta, gata în fiecare moment și pentru un nou atac și pentru o nouă apărare, neîntrerupt îmbărbătând pe ai sei și impunând contrariilor sei, până-ce, în cele din urmă, își vede visul cu ochii, îndelungatele lui lupte încoronate de succesul mult dorit: Metropolia reînființată și organizată prin „Statutul organic”.

Descrierea acesta a luptelor lui Șaguna pentru reînființarea metropoliei române și organizarea ei admirabilă, este și ea o parte din biografia fenomenalului Arhieru. Chiar și dacă Metropolitul Șaguna n'ar fi fost un pătrar de secol în cele mai critice vremuri conducătorul politic al Românilor ardeleni, și n'ar fi dobândit pentru Români aceea ce a dobândit; chiar și dacă dela dînsul nu ni-ar fi rămas nimic din bogata lui muncă literară pe terenul bisericăsc și cultural-național; chiar și dacă el, ca Arhieru, n'ar fi renăscut clerul ortodox și nu l'ar fi ridicat din umilirea în care l-a găsit, la poziția vrednică de invidiat în care l-a lăsat la morțea sa; chiar și dacă, preste tot, n'lam avé nimic alta de înregistrat la activul lui, decât numai reînființarea metropoliei ortodoxe din Ardeal, descrișă în această operă, împreună cu admirabila ei organizare prin „Statutul organic”, și încă cu adâncă venerațiune și recunoștință ne-am pleca înaintea numelui lui, și i-am conferi epitetul de „mare”, „marele Andreiu”.

Admirațiunea noastră pentru acest om epocal, providențial, isvorită și numai din cetirea istoricului luptelor și a succesorilor lui, descrișă în această carte, se potențază însă, cetind cu băgare de seamă prețioasa colecțiune de documente, anexată pe 426 pagine la descriere care formază partea primă a acestei opere. Numai din aceste documente putem aprecia și înalta-i erudițiune, și agerimea și superioritatea spiritului seu, și cunoștința sa de oameni și de împrejurări, și finul seu tact politic, și energia și curajul seu, și conștiința atât a vredniciei și a pozițiunii sale personale, cât și a sfințeniei și mărimii causei, pentru care el lupta. Numai cetind cu băgare de seamă și aceste documente, ne putem face o idee de mărimea covârșitoare a în veci neuitatului Metropolit. Și nici nu pôte face cineva pretensiune la cunoștința temeinică a istoriei noastre mai recente, fără cunoșterea documentelor din această publicațiune, — documente din cari partea cea mai mare, ori emanază dela Șaguna, din condeiul lui, ori sunt provocate de el și lui îi sunt adresate.

Pe când opera intrăgă, cu documentele ei, interesază mai deaprobe numai pe oamenii de știință, pe atunci pentru învățătoria și preoțimea dela sate, pentru partea cea mai mare din tinerimea studioasă, pentru industriași și negustori ca și pentru țeranul cărturar, colecțiunea de documente, cele mai multe în limba germană, o parte în limba latină

și vr'o patru și în limba maghiară ⁴⁾ n'are interes, ea rămâne necetită; cartea intrăgă, pentru voluminositatea și prețul ei, rămâne străină, necunoscută. De aceea cred eu, că o ediție populară a acestei cărți, fără documentele adnexe, dezvoltată însă în partea ei educativă, după-cum mai sus mi-am arătat dorința, ar fi nu numai binevenită, dar' chiar necesară. O așa carte n'ar trebui să lipsescă din colecțiunea de cărți, (ca să nu-i zic bibliotecă) a nici unui cărturar român. (din „Tribuna”)

Protopresbiterul Simeon Popescu.

Cărți și reviste

Candela, revista bisericăscă-literară, redactată de profesorii Dr. Emilian *Voiutșchi* și Isidor *Vorobchievi* în Cernăuți, a apărut pe Decembrie (Nr. 12) cu următorul sumariu: „Argumentul cosmologic și fisico-teologic sau teleologic pentru existența lui Dumnezeu, cu o introducere despre argumentele pentru existența lui Dumnezeu”, — de *Dr. Găina*. „Dogma despre incarnațiune după doctrina bisericeii ortodoxe”, de *Dr. Șaghin*. „Indicațiuni practice cum să procedă învățătorii la împărțirea învățământului din religie pe baza catechismului mic în cl. I. și II. a școlilor primare”, — de *Bendas*. „Francisco-Josefina în raporturile sale către imperiile vecine” (traducere după originalul german, publicat de *Dr. A. Halban* în scrierea iubilăra „Alma mater Francisco-Josefina” editată de *Dr. A. Norst*). Douăzeci și șapte pagini partea cu text rutean, apoi diferite notițe și știri bisericăști. — Abonamentul: pentru Austro-Ungaria 8 corone.

„Sămbăta morților”, dramă din popor, în cinci acte, localisată după *Raupach*, de *Teodor V. Păcățian*. Un om care muncese. Iată în scurt caracteristica dlui *Păcățian*. A îmbogățit literatura română cu o serie de lucrări din ramul politice, traduceri din cei mai celebri autori de știință politică, a scris versuri, a scris „Buna chiverniseală” îndreptari și sfaturi înțelepte întru chivernisirea mult-puținului ce l' avem și a traiului cu cumpet și bună socotelă, ear' săptă-mănilor trecute puse la dispoziția diletanților nostri și o dramă lucrată după firea și priceperea poporului.

„Sămbăta morților” a fost publicată mai întâiu în suplimentul *Tribunei* (Tribuna literară) și numai după-ce aprôpe jumătate era publicată deja acolo, s'a decis dlui *Păcățian* — la îndemnul mai multora — să o scotă și în broșură. Bun lucru a făcut, că a dat ascultare acestui indemn, pentru-că — după cum știm — acesta este prima dramă în repertoriul teatrelor noastre de diletanți. Costă 60 fileri și se pôte procura de la librăria arhiericească, cum și de la celelalte librării românești.

FELIURIMI.

Statistica religiunilor. Pe timpul espoziției universale din Paris a avut loc într' altele și un „congres pentru istoria religiunilor”, la care au participat 340 de membri din 28 de state, profesori, învățați, preoți, rabini, predicatori, buddhiști etc. Decanul facultății teologice din Paris, reprezentantul teologiei moderne, *Sabatie*, și mulți alții au cetit diferite referate, dintre cari deosebită atențiune merită raportul statistic despre religiunile lumii, făcut de *Fournier*. După acesta trăesc în Europa 390 milioane de creștini, 7 mil. mohamedani, 6 mil. evrei și 2 mil. păgâni. Pe locuitorii Americii, afară de 2 mil. păgâni, raportorul îi împărțese în romano-catolici și protestanți, trecând cu vederea că în america de sud există o diecesă ortodoxă. *Oceania* și *Australia* au 12 mil. creștini, restul sunt mohamedani și păgâni. — În Africa de sud predominese islamul, populațiunei centrului e păgână, și numai părțile răsăritene sunt locuite în parte de creștini. Statistica religiunilor în Africa se află încă în stare

⁴⁾ Cele trei documente din urmă, în limba maghiară, neavând nimic de a face cu istoricul din partea I, prin urmare neputend fi invocate ca documente doveditoare adevărului cuprins în acea parte, puteau, și după convingerea noastră, trebuiau să rămână afară. Prea formază după a noastră credință, o notă discordantă, și prea nu sunt la locul lor.

de tot necompletă; tot ce se pôte zice și despre Asia. Despre locuitorii acesteia se știe că dintre 300 mil. sunt 217 mil. brahmani; mohamedanismul are 60 mil., buddhismul 7 mil., creștinismul 3 mil., dintre cari 2 mil. romano-catolici, păgânismul 12 mil. Dintre cei 390 mil. chinezi sunt 1 mil. creștini (900.000 rom.-catol. și 100.000 protestanți) și 21 mil. mohamedani, restul păgâni. — Numărul creștinilor din totă lumea a sporit în ultimii 13 ani dela 477 mil. la 555 mil., al iudeilor dela 7 mil. la 8 mil. După numărarea raportului numărul total al populațiunii e de 1550 milioane. — Aceste date, de-și numai generale, ni-arată că abia a treia parte din omenime e luminată de învățătura lui Christos. („Candela”)

Canderin încărunit. Încărunită paserile e una dintre cele mai mari rarități ale naturii. O asemenea raritate s'a întemplat nu de mult cu un canderin (stigleț) al unei hotelier din Cluj, care opt ani de zile și a trăit vieța în colivie și săptămăna trecută a mărit. Păsărica încărunită de tot în prinsorea ei; căpătase pene albe pe întreg trupul. Stăpânul ei a dat'o spre preparare, pentru a o dona muzeului din Cluj.

Pasere încărunită rar se pôte vedé; corb alb numai la sute de ani dór' de se dá cniva se vadă. De aci și frase cu „corb alb”.

Prin anii șeszececi era o asemenea raritate vulturul cărunț al contului Haller, din Ferihaz. Pușcat într'o aripă, vulturul a fost ținut în curte și se domesticise de tot: intra în castel la mâncare și noptea mergea de se culca în grajdii. După suprimarea revoluțiunii contele a fost dus în închisore în fortăreața de la Kufștein, unde a petrecut opt ani de zile. Când s'a reîntors a casă încărunit de suferințele temniței, și-a aflat vechiul prieten, în cursul, alb de tot, — încărunită și el în cursul celor opt ani.

Din public.*)

Mulțamită publică.

Subscriși în numele comitetului parochial vin și pe aceste cale a exprima cele mai caldoroșe mulțamite marinimșilor contribuți, domni și dămine, cari din incidentul renovării sfinței biserice gr. or. române din suburbiul Iosefin, pusă sub înaltul patronaj al Escelenței Sale I. P. S. arhieriscop și metropolit Ioan Meșianu, a binevoit a contribui la înfrumșetarea bisericeii cu următoarele daruri:

Harnicul econom *Man Poplăcean* și soția sa *Stanca*, născuți în comuna Rășinari și de present aflători în parochia noastră, au împodobit biserică cu două sfeșnice frumoșe în preț de 40 corone.

D-șora *Victoria Joandrea*, învățătore la școlă civilă de fete a „Asociațiunii” din Sibiu, a colectat dela parochieni o sumă de 43 corone 20 ae bani. Din suma aceasta s'a cumpărat un vestment de catifea lucrat cu fir de aur, ce s'a pus pe tetrapod. Vestmentul a costat 30 corone; restul de 30 corone 20 bani s'a donat la a doua colecță ce s'a întreprins.

Marinimșele donatore, cari au contribuit la colecta dșorei *Victoria Joandrea* sunt următoarele dămine: *Octavia Voileanu*, soție de asesor consistorial, *Maria Gărbacea*, *Elisaveta Joandrea*, *Maria G. Simtion senior*, *Paraschiva Marcu* și *Maria N. Avrigean*, câte 2 corone; *Ana Joandrea*, domnișora *Victoria Joandrea*, învățătore, *Maria Simtion*, preotésă, *Maria D. Câmpian*, *Elisabeta G. Poponea*, *Ana I. Pinciu jun.*, *Elena Arpășan*, *Eva I. Comanescu*, *Maria Logojan*, *Soră Săvoiu*, *Maria I. Imberuș*, *mășă*, *Traian Pop*, *Ana Terian*, *Eva L. Imberuș*, *Maria P. Simtion*, *Paraschiva Cioran*, *Eva N. Simtion*, *Maria G. Avrigean*, *Maria Marcușiu*, *Elena I. Mohan*, *Ana Căndea*, *Maria Vintilă*, *Elena Iacobetz*, *Ema Marcu*, *Victoria Stanciu* și *Maria Iacob*, câte 1 corondă; *Paraschiva Apolzan* și *Maria I. Pinciu sen.*, câte 60 bani; *Elena Pop ved.*, *Elena Medrea*, *Ana Bădilă*, *Eva I. Joandrea*, *Ana I. Șerban*, *Maria Căicuș*, *Eva Vintilă* și *Paraschiva Tălmăcean*, câte 30 bani; *Iosif Marcu sen.* 30 bani; *Ana Imberuș* și *Ana I. Popidan*, câte 20 bani; *Maria Joandrea* 10 bani.

Sibiu, din ședința comitetului parochial ținută la 17 Decembrie st. n. 1900.

Toma Jondrea invățătoriu, președinte. *George Poponea* notariu.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acesta Redacțiia nu primesce răspunderea.

Posta Redacțiunei

Casina rom. în C. De ôre-ce casina dtre este „unicul centru de convenire a inteliginții și acelor aprôpe 200 universitari” — se ve trimitem foia gratis! Curioșă cerere! Dacă corporațiunii și casine nu sunt în stare să aboneze foile românești, atunci cine se le aboneze?!

Ad. nr. pp. 1078/900. [245] 1—3

Concurs repeșit

Pentru întregirea postului de paroch în comuna Feneșel cu prediul Plopi, care e parochie de clasa a III-a, prin această se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post, de paroch sunt cele fasonate la còla B. pentru completarea venitelor preoțesci dela stat despre cari concurenții și pot lua informațiune dela comitetul parochial ori dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-și așterne suplicele de concurs subscrisului până la termenul sus indicat, fiind instruite în sensul normelor în vigòre, și a se presenta în vre-o Duminecă sau sèrbătoare la sfânta biserică, ca sè fie cunoscuți din partea poporului.

Oficiul protopresbiteral rom. gr.-or. al Clujului, în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Cluj, 11 Decembre 1900.

Tuliu Roșescu
protopresbiter.

Ad. Nr. 1035/900 Nr. [246] 1—3

Concurs repeșit

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III Giurcuța, prin această se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasonate la còla B. pentru completarea venitelor dela stat, despre cari concurenții și pot lua informațiune dela comitetul parochial ori dela oficiul protopresbiteral.

Concurenții au a-și așterne suplicele lor subsemnatului, în termenul sus citat, fiind instruite în sensul normelor în vigòre, și a se presenta în vre-o Duminecă sau sèrbătoare la sfânta biserică din această parochie, ca sè fie cunoscuți din partea poporului.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parochial.

Cluj, 29 Novembre 1900.

Tuliu Roșescu
protopresbiter.

Nr. 1134. [243] 2—3

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de al doilea paroch în parochia de a III-a clasă din Sadu se scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în Tabela B. pentru întregirea venitelor dela stat, cei ce doresc a avè informațiune mai de aproape și-le pot lua dela acest oficiu protopresbiteral sèu dela comitetul parochial.

Suplicele de concurs instruite în sensul normelor din vigòre sunt a se adresa subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Reflectanții se vor presenta în comună înainte de alegere în vre-o Duminecă sèu sèrbătoare spre a-și dovedi desteritatea și capacitatea pentru înalta misiune de preot ca luminătoriu al poporului și a-și câștiga cunoscința acestuia și a împregiurării locale.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului în conțelegere cu comitetul parochial.

Sibiu, 12 Decembre, 1900.

Ioan Papiu
protopresbiter

Nr. 438/1900 [241] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Trémpele, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasonate la còla B pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat, despre cari concurenții mai de aproape și pot lua informațiune dela comitetul parochial ori dela oficiul protopresbiteral.

Cei-ce doresc a reflecta la acest post, sè-și substèrnă suplicele concursuale instruite în sensul regulamentului și normelor din vigòre subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis și sè se presenteze înainte de ziua alegerii în vre-o Duminecă sau sèrbătoare în comună spre a-și arèta desteritatea în chemarea lor.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Abrudului în conțelegere cu comitetul parochial.

Abrud, 16 Novembre, 1900.

Petru Popoviciu,
protopresbiter.

ad. Nr. 708—1900. [242] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de protopresbiter în tractul Turdei se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Venitul din parochia centrală Turda.

2. Dotațiunea protopresbiterală și anume: 600 coròne din fondul general administrativ arch. și 400 coròne din cassele parochiale.

3. Taxele legale pentru visitațiuni și alte funcțiuni din protopresbiterat.

Doritorii de a reflecta la acest post au sè-și instruesc și înainteze cererile lor conform legilor din vigòre de dreptul la Venerabilul Consistoriu archidiececan.

Din ședința comitetului protopresbiteral român gr.-or. al tractului Turda ținută în 13 Novembre 1900.

Cojocna, 18 Novembre, 1900.

Teodor Ciortea,
adm. ppresb.

Nr. 584/900. [237] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III Chendremal se scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în còlele pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat despre cari concurenții și pot lua informațiune dela acest oficiu protopresbiteral sau dela comitetul parochial.

Suplicele de concurs instruite în sensul legilor din vigòre sunt a se adresa la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Reflectanții se vor presenta în comună înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sèrbătoare spre a-și dovedi desteritatea și capacitatea în chemarea preoțescă și pentru a fi cunoscuți de popor.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Ungurașului, în conțelegere cu comitetul parochial.

Fizeș-Sânpetru, 22 Novembre 1900.

Pavel Roșca
protopresbiter.

Anuarul I

al

„Reuniunii sodalilor români din Sibiu“

publicat de

Comitetul Reuniunii.

Cuprinde unele date dela întemeierea ei până la 31 Decembre 1899.

Se află de vânzare cu prețul 1.20 cor. plus 20 bani porto la

Librăria Tipografiei archidiececane.

Declarațiune publică!

Subsemnatul atelier artistic de portrete a decis — pentru a fi dispensat de demisionările neplăcute ale pictorilor sei eminent calificați în artă și pentru a-i pute ocupa și mai departe — a renunța pe un timp scurt și numai până la revocare la ori-ce venit sau profit.

Noi liferăm a.z. [215] 21—25

pentru numai fl. 7.50

un portret în mărime naturală

bust (Brustbild)

dimpreună cu rame elegante barock

cari valoréză cel puțin 30 fl.

Deci cine voeste a-și comanda portretul seu sau al femeiei sale, al copiilor, al părinților, al vre-unei surori sau al unei alte rudeni, fie deja chiar și mòrtă ori apoi al vre-unui prietin are de a trimite numai fotografia respectivă, indiferent în ce pozițiune e făcută și primește în decurs de 14 zile un portret, care de sigur îl va surprinde și multămi pe deplin.

Lada pentru trimiterea portretului se va socoti cu prețul cât ne costă pe noi. Comandele cu aclederea fotografiei, care se va returna intactă cu portretul desemnat, se execută trimitându-se banii anticipativ sau pe lângă rambursă.

Pentru executarea eminent artistică și fidelă se garantează.

Comande de Crăciun, cari sosesc până în 20 Decembre se vor efectui înainte de serbare.

Sute de epistole de recunoscință și mulțumire stau la dispozițiunea publică și la cerere se trimit ori și cui.

Kunst-Porträt-Anstalt

„KOSMOS“

Viena, VI, Mariahilferstrasse Nr. 116.

In *Tipografia și librăria archidiececană, Sibiu*, au apărut și se află de vânzare:

Geografia

pentru școle civile și superioare de fete
(originalul aprobat sub Nr. 1240/1898)

și

Istoria universală

pentru școle civile și superioare de fete
(originalul aprobat sub Nr. 64561/1896)

după

Alexandru Márki.

In românesce de

I. Popovici.

Prețul Geografiei leg. fl. 1.30
„ Istoriei universale leg. „ 1.—

La **Librăria Tipografiei Archidiececane** se află de vânzare:

Ce-i cerul de Camille Flammarion C. 1.50

Din romanul unei vieți, de Stefan

Braborescu „ 1.—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

In *Tipografia archidiececană* a apărut:

ACAFTISTUL

Preasântei

Născătoare de Dumneșeu

și

alte rugăciuni

urmate de Sinaxariu pentru tot anul și Pășchalie.

Un volum de 368 pagini 8°.

Prețul simplu legat fl. —.85
jumătate până „ 1.05
în piele roșie „ 1.25
Ediția fină în piele neagră „ 2.—
piele chagrin „ 2.60
în mătase „ 3.85

Se află de vânzare la

Librăria Tipografiei archidiececane,
Sibiu.

Din *Tipografia și librăria archidiececană, Sibiu*, se pòte procura

Teoria Dramei

cu un tractat introductiv
despre frumos și artă,

de

Dr. Iosif Blaga,

profesor.

Prețul broș. 3 cor. 60 fl.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

1/1 Flacon fl. 6. —, 1/2 Flacon fl. 3.50. delătură tóte umflăturile și depunerile de grăsimi fără sè vate me părului. Intărește nervii atacați și slăbiți, delătură și distruge tóte nodurile în muschi, și servește și ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din cauza fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflați, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne și la încheietura degetelor cu un cuvânt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter, pentru cai și vite cornute

1 Pachet cu 80 cr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ținea vitele sănătoase și cu putere este de a sè folosi la tóte suferințele de rărunchi de ficat și de nervi.

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

1/1 Cutie cu fl. 2. 1/2 Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase și depunerile osoase chiar și după 4—6 sèptămâni. (boală învechită).

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestare număròse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sè sè ceară numai preparate de ale lui Hotter și sè nu se primescă altele. Deposit în farmacia și Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia orașului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váci körút 17 și la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utca 12.

Fluidul lui Hotter „Training“

1 Sticlă cu fl. 1.20.

Conservează nervii și muschii până la bătrânețe înaintată totdeauna puternici și vioi, pune în stare pe animal sè presteze cele mai mari strapații și fugi, sè înțelege după frecare cu fluidul „Training“.

Sè mai folosește cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, și înțepenire.

Praful de porci a lui Hotter.

Nr. I și II

1 kg. fl. 1.20.

Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare și cu această prosperarea porcilor, fòrte acomodat în contra orbalțului (brâncă); Nr. II este de a sè întrebuița la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.

1 Sticlă fl. 1.50.

Contra la tot felul de colică și contra opririi udului la cai precum și contra umflăturilor la vite cornute. [54] 71—104